

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО»

Факультет гуманітарних наук

Кафедра богослов'я

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пасторальне Богослов'я

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Богослов'я»
Спеціальність 041 Богослов'я
Галузь знань 04 Богослов'я

Затверджено на засіданні кафедри богослов'я
Протокол № 2 від 23 вересня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та завдання навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання
7. Система оцінювання навчальної дисципліни
8. Політика навчальної дисципліни
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Пасторальне богослов'я
Викладач (-і)	Каськів Олег Володимирович – доктор наук з богослов'я, доцент, професор кафедри богослов'я
Контактний телефон Викладача	+38-0673423661
Е-mail викладача	kaskiv@ukr.net
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки 1.1. Блок обов'язкових дисциплін
Обсяг дисципліни	120 год., 4 кредити ECTS, з них: лекцій 50 год., практичних занять 25 год., індивідуальна робота з студентами 5 год., самостійна робота студентів 40 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaiz.edu.ua/novyny/685-sylabusy-kb-mag.html
Консультації	п'ятниця, о 14.20-15.40 год
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Пасторальне богослов'я – це богословська наука, яка керуючись богословсько-соціологічним аналізом сучасного стану Церкви напрацьовує принципи, норми, вказівки та методи, відповідно до яких Церква реалізує свою місію посередництва спасіння.</p> <p>Навчальна дисципліна «Пасторальне богослов'я» належить до блоку обов'язкових предметів циклу загальної підготовки зі спеціальності 041 – Богослов'я за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.</p>	
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> дисципліни «Пасторальне богослов'я» є ознайомлення з проблематикою життя і діяльності Церкви, з усіма її успіхами, невдачами, перешкодами, проблемами, перспективами та досягненнями та реалізація Церквою своєї місії посередництва спасіння (формальний предмет).</p> <p>Об'єктом дослідження дисципліни «Пасторальне богослов'я» є, головним чином, парафія. Парафія – спільнота вірних, яка конкретно встановлена в межах партикулярної Церкви і довірена душпастирській опіці пароха як її пастиря, підпорядкованого владі правлячого єпископа. Завдання парафії: «Парафія під опікою пароха, який діє під владою єпархіального єпископа, здійснює своє покликання до святості, еднаючись з Богом-Отцем через Господа Ісуса Христа у Святому Дусі. Парафія є місцем, де зароджується, зростає і дозріває святість християнина.» (Парафіяльний правильник УГКЦ, арт. 2).</p> <p>У всіх правових та фінансових справах парафією управляє парох або адміністратор парафії. Для допомоги і підтримки пароха мають формуватись також <i>пастирська й економічна ради</i>, куди будуть входити крім пароха і сотрудників також люди, обрані парафіяльною спільнотою та люди, призначені парохом, але ці ради є лише дорадчим органом і не мають жодної юридичної влади.</p> <p><u>Основними завданнями</u> навчальної дисципліни «Пасторальне богослов'я» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Богословсько-соціологічний аналіз «знаків часу»</i>(розпізнання богословсько-культурної та релігійної ситуації сиспільства); - <i>Напрацювання принципів, норм, вказівок та методів</i> для діяльності Церкви; - <i>Допомагати Церкві реалізовувати свою місію посередництва спасіння.</i> 	

4. Програмні компетентності

У результаті вивчення дисципліни «Пасторальне богослов'я» студент повинен отримати:

інтегральні компетентності:

ІК-1 Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності:

ЗК-1 Знання та розуміння предметної області й професійної діяльності;

ЗК-2 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК-3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК-4 Здатність працювати в команді та самостійно, уміння мотивувати людей для досягнення спільних цілей;

ЗК-9 Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

ЗК-10 Здатність до управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах

ЗК-11 Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик;

ЗК-12 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, бути критичним і самокритичним;

ЗК-13 Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК-14 Здатність до розв'язання складних проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;

ЗК-15 Здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування

фахові компетентності:

ФК-2 Знання історії богословської традиції та здатність застосовувати його в процесі досліджень і у пошуках способів вирішення богословських питань в сучасному контексті;

ФК-4 Здатність викладати богословські предмети різним аудиторіям за допомогою різних методів;

ФК-6 Вміння розрізняти першорядні й другорядні богословські питання у контексті міжконфесійного та міжпредметного діалогу;

ФК-7 Здатність усвідомлювати та критично оцінювати свою національно-культурну спадщину, її цінності та контекст з точки зору богословської традиції та церковного права

ФК-8 Вміння оцінювати свої здібності та можливості в академічній і прикладній діяльності в процесі застосування результатів досліджень у сфері практичного богослов'я, в церковному та соціальному контексті;

ФК-10 Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати богословських досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій;

ФК-13 Вміння здійснювати інформаційне, матеріальне, фінансове та кадрове впровадження результатів дослідження в релігійному та суспільному середовищі;

ФК-15 Усвідомлення ролі богослова в різних контекстах і суспільствах;

ФК-19 Здатність розуміти і оцінювати нові форми релігійної практики та віри;

ФК-21 Уміння розпізнавати особливості і форми суспільноправової діяльності Церкви,

орієнтуватися в канонічноправовій доктрині Католицької та інших християнських Церков, застосовувати знання у практичній пасторській, освітньо-виховній, науковій та культурній діяльності, у контексті міжконфесійного екуменічного діалогу

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення дисципліни «Пасторальне богослов'я» студент повинен отримати:

ПРН-1 Мати критичне розуміння сучасної богословської проблематики та методів її осмислення у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей;

ПРН-3 Відтворювати основні історичні і сучасні підходи контекстуального розуміння і застосування Святого Письма;

ПРН-11 Приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;

ПРН-13 Оцінити передбачуваний або непередбачуваний контекст чи ситуацію і продемонструвати вміння і застосування богословського аналізу та осмислення для вирішення проблемного питання;

ПРН-17 Демонструвати здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ПРН-18 Критично та системно аргументувати богословську позицію на підставі відповідного аналізу, оцінки і синтезу богословських знань і навичок.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	50
семінарські заняття / практичні / лабораторні	25
індивідуальна робота з студентами	5
самостійна робота студентів	40

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий
Другий, третій	041 Богослов'я	Перший, другий	Обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота

Змістовний модуль 1. Місце Пасторального богослов'я серед інших богословських наук

Богословські науки поділяються на:

- систематичні (догматичне, моральне богослов'я, христологія, маріологія, еклезіологія, тринітарне богослов'я тощо);
- історичні (біблістика, історія Церкви, патристика);
- практичні (літургійне, пасторальне богослов'я, гомілетика, євангелізація, місіологія тощо).

- Пасторальне богослов'я належить до практичних богословських наук та перебуває в тісному зв'язку з іншими богословськими дисциплінами, а особливо – з практичними.

Змістовний модуль 2. Основні критерії душпастирського проводу у сучасних обставинах згідно рішення Собору Церкви 2015 року.

Боже Слово (+катехизація). Святе Письмо має стати основою парафіяльного й родинного життя. Парохи зобов'язані старанно готувати проповіді на основі Святого Письма. Також у цьому пункті йдеться про читання Катехизму УГКЦ «Христос – Наша Пасха» та про постійне входження в таїнство віри через катехизацію.

Святі Тайни і молитва. Пресвята Євхаристія – джерело і вершина християнського життя. На Літургії ми єднаємось із Христом і будуємо Церкву. Неділя має бути в пошані. Парафіяни мають часто збиратись і приймати Святі Тайни, важливою є також і приватна молитва.

Служіння ближньому. Віра, чинна любов'ю провадить до спасіння, а віра без діл – мертва, тому ми повинні показувати Божу любов злидненим і нещасним, яких у світі є дуже багато.

Провід. Парафіяни мають використовувати свої здібності, таланти, для того, аби співпрацювати з отцем та допомагати йому провадити парафіяльним життям;

Плекання і служіння єдності. Йдеться як про внутрішню єдність всередині спільнот, так і про єдність між Церквами, зокрема, з православними.

Місійний дух. Не соромитись своєї віри, бути готовим завжди її засвідчити, через катехизацію, читання Слова Божого та Богослужіння – зміцнюватись у вірі.

Змістовний модуль 3. Понадпарафіяльне душпастирство

Понадпарафіяльне душпастирство поділяється на:

- спеціалізоване (алко-нарко залежні, безхатьки, люди з ментальними розладами)
- спеціальне.
 - категоріальне (люди одного певного фаху, особи з особливими потребами, особи які готуються до богопосвяченого стану, працівники парафій),
 - ситуаційне (академічне душпастирство, хворі пацієнти, молодь, реколекції, прощі, дні духовної віднови);
 - організоване (відпустові паломницькі місця).

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

У процесі вивчення дисципліни «Пасторальне богослов'я» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання КПЗ;
- ректорська контрольна робота;
- підсумковий екзамен;
- інше.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з навчальної дисципліни «Порівняльне богослов'я» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту*:

Заліковий модуль 1 (поточне опитування)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (оцінка за КППЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)
15 %	25 %	20 %	40 %
тиждень (___)	тиждень (___)	тиждень (___)	

— для екзамену

Шкала оцінювання:

За шкалою академії № 1	За шкалою академії № 2	За національною шкалою	За шкалою ECTS
9-10	90-100	Відмінно	A (відмінно)
8	85-89	Добре	B (дуже добре)
	75-84		C (добре)
7	65-74	Задовільно	D (задовільно)
6	60-64		E (достатньо)
3-5	35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-2	1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

8. Політика курсу

Політика щодо відвідування. Відвідування та / або участь є важливим компонентом курсу. Проте, на період карантину або обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), навчання може здійснюватися дистанційно.

Поведінка в аудиторії. Перед початком та після завершення аудиторних занять читаються, відповідно, молитви «Отче наш...» та «Богородице Діво...».

Політика щодо академічної доброчесності: Якщо Ви 1) використовуєте чужі фрази, абзаци чи ідеї своїми словами іншої людини і 2) не вкажете посилання, то ви зробили плагіат певної людини. Є два способи переконатися, що ви не плагітуєте: 1) презентувати власні ідеї та 2) коли ви представляєте чужі ідеї чи фрази, надаючи посилання. Плагіат – серйозна проблема в сучасного світу, тому кожен студент має презентувати свої ідеї, думки, розробки, та у написанні письмових робіт чітко дотримуватися методичних вказівок ІФА.

9. Рекомендована література

1. *Парафіяльний правильник УГКЦ*, затверджений Синодом Єпископів УГКЦ в Івано-Франківську в вересні 2015 р.
2. *Канони партикулярного права УГКЦ* від березня 2015 р. Б, зокрема про парафію йдеться в главі 10 (кан. 37-44).
3. *Кодекс Канонів Східних Церков*, титул VII, глава III (кан. 279-310).
4. *Статут парафіяльної громади*, затверджується на кожній парафії окремо, за основу береться спільний зразок.
5. *Статут парафіяльної пастирської ради та Статут парафіяльної економічної ради (два додатки до парафіяльного порадирика УГКЦ)*.
6. «*Ти будеш пасти мій народ...*» Матеріали до курсу з пасторального богослов'я для студентів програми бакалаврів і магістрів / упоряд.: о. Андрій Олійник, о. Володимир Ждан, Леся Левкович, Юлія Вінтонів. Львів: Видавництво Українського католицького університету 2016, 320 с.
7. Ярмусь С. *Сучасне душпастирство*, Київська Духовна Академія, книга 2, Київ-Вінніпег, 1994, 267 с.
8. Милов В. *Пастырское Богословие с аскетикой*, издательство Московского подворья Свято-троицкой Сергиевой лавры, Москва, 2002, 342 с.
9. Будуйкевич Я. *Душпастирство / Українське душпастирство на порозі ХХІ століття*. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 272 с.
10. Левицький Я. *Пастырське Богослов'є*, Добра книжка, Львів, 1928, 173 с.

Каськів Олег Володимирович,
доктор наук з богослов'я, доцент,
професор кафедри богослов'я